

IMPORTANȚA SERVICIILOR TURISTICE ÎN DEZVOLTAREA ECONOMICĂ A REPUBLICII MOLDOVA

Anatolie GUJA

Universitatea de Stat din Moldova

***Abstract.** Tourism has become an important sector that has an impact on the development of the economy of the Republic of Moldova. The main benefits of tourism are income generation and job creation. For many regions and countries, this is the most important source of well-being. The capacity of the national economy to benefit from tourism depends on the availability of investments for the development of the necessary infrastructure and its capacity to meet the needs of tourists. The Republic of Moldova has a tourist potential for the development of rural tourism and other alternative forms of tourism. The purpose of the article is to present the impact of tourism on the economy and especially on income. Tourism obviously has a positive impact and contributes directly or indirectly to the economic development of areas of tourist attractiveness. The development and expansion of tourism generates the creation of new jobs (directly in hotels, restaurants, clubs, transport services, and indirectly, in companies with complementary activities).*

***Keywords:** tourism, economy, services, activities, investments, attractions, natural potential, anthropogenic potential, capitalization.*

Introducere: Turismul cu **venituri crescute** aduce o contribuție pozitivă la economia unei țări atunci când turiștii străini aduc valută cu ei pentru a o cheltui în destinație. De asemenea, banii sunt colectați din vize și taxe care merg spre investiții ulterioare în destinație.

Furnizorii de servicii se confruntă cu obstacole în vânzarea de servicii pe care vânzătorii de bunuri le întâmpină rar. Serviciile sunt intangibile, ceea ce face dificilă pentru potențialii clienți să înțeleagă ce vor primi și ce valoare va avea pentru ei. Într-adevăr, unii, precum consultanții și furnizorii de servicii de investiții, nu oferă nicio garanție a prețului.

Rezultatele investigației: Turismul este vital pentru succesul multor economii din întreaga lume. Există mai multe beneficii ale turismului pe destinațiile gazdă. Turismul sporește veniturile economiei, creează mii de locuri de muncă, dezvoltă infrastructurile unei țări și creează un sentiment de schimb cultural între străini și cetățeni.

Numărul de locuri de muncă create de turism în multe zone diferite este semnificativ. Aceste locuri de muncă nu fac doar parte din sectorul turismului, ci pot include și sectorul agricol, sectorul comunicațiilor, sectorul sănătății și sectorul educațional. Mulți turiști călătoresc pentru a experimenta cultura destinației gazdă, diferite tradiții și gastronomie. Acest lucru este foarte profitabil pentru restaurantele locale, centrele comerciale și magazinele.

În Republica Moldova, turismul creează un schimb cultural între turiști și cetățenii locali. Expozițiile, conferințele și evenimentele atrag de obicei străini. Autoritățile organizatoare obțin de obicei profit din taxele de înregistrare, vânzările de cadouri, spațiile de expoziție și vânzările de drepturi de autor media. În plus, turiștii străini aduc diversitate și îmbogățire culturală pentru Republica Moldova.

Turismul este o mare oportunitate pentru străini de a învăța despre o nouă cultură, dar creează și multe oportunități pentru localnici. Le permite tinerilor antreprenori să stabilească noi produse și servicii care nu ar fi sustenabile doar pentru populația locală de rezidenți.

Un beneficiu major al turismului în stimularea de creștere economică este reprezentată de creșterea numărului de locuri de muncă disponibile în Republica Moldova, atât direct cât și indirect, în cadrul companiilor care asigură funcționarea serviciilor necesare turiștilor.

Sectorul turismului angajează mai multe femei și tineri decât majoritatea celorlalte sectoare. În țările Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE – 35 state), femeile reprezintă 60% din ocuparea forței de muncă în sectorul turismului. Aceasta este mai mare decât ponderea femeilor angajate în sectorul serviciilor (47%) și în ansamblul economiei (43%). [3, pag.27]

În conformitate cu prevederile art. 4 din Legea nr. 352/2006 cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova, turismul este declarat drept unul din domeniile prioritare ale economiei naționale. [1]

Conform unui clasament al celor mai frecventate destinații din Republica Moldova elaborat de Asociația de Dezvoltare a Turismului în Moldova, pe primul loc este mun. Chișinău.

Urmează traseele viti-vinicole, sunt populare și mănăstirile. Mai puțin cunoscute ca și destinații turistice sunt pensiunile agroturistice (un număr de peste 50 de pensiuni agroturistice așteaptă vizitatori pe perioada întregului an). [7]

Suprafețele împădurite reprezintă pentru Moldova un potențial important de atracție a turiștilor (cca 11,6% din teritoriul țării). Aproximativ 45% din total sunt pădurile de recreare și cele destinate conservării naturii.

Tradițiile populare fac parte integrantă din moștenirea culturală, iar diversitatea etnică a acestui teritoriu nu numai că nu a distrus modul tradițional de viață, dar i-a și dat o nouă aromă, formând un conglomerat original de obiceiuri, ritualuri, ceremonii care a avut a supraviețuit până astăzi în satele Moldovei.

În Moldova au fost atestate câteva mii de stațiuni preistorice, circa 400 de seliști tripoliene (~ 5-6 mii de ani în urmă), circa 50 de grădiști fortificate antice, circa 500 de seliști medievale timpurii, numeroase cetăți medievale din pământ, 6 cetăți medievale din piatră (în diferite stadii de conservare), peste 1000 de monumente de arhitectură protejate, circa 50 de mănăstiri ortodoxe. [6]

Moldova este situată în două zone naturale: silvostepă și stepă. Cu toate acestea, vegetația naturală s-a păstrat doar în locuri izolate.

Atracțiile turistice amplasate în localități (mănăstiri, biserici, complexe muzeale, parcuri) beneficiază de drumuri locale de acces, relativ întreținute pe parcursul întregului an.

În Moldova sunt activi cca 30 de ghizi profesioniști de turism, care cunosc traseele spre atracțiile naționale și sunt angajați de cca 85 de agenții de turism din Chișinău și de instituțiile de învățământ.

Sunt cca 350 de ghizi locali care, de regulă, sunt angajați ai muzeelor locale și practică la solicitare excursii extramuzeale spre unele atracții specifice locului. În raza de 30 km de la oricare obiect turistic din Moldova poate fi angajat un ghid local.

Totodată 80% din călătoriile moldovenilor se fac în străinătate. Cea mai populară destinație pentru recreere este Ucraina, care este aleasă de 47% dintre concetățeni.

Conform statisticii se constată faptul că în Moldova sunt circa 2,6 milioane de cetățeni, dintre care 32% merg undeva în vacanță cel puțin o dată pe an.

Tabelul 1. Activitatea agențiilor de turism și turoperatori, după scopul vizitei, 2018-2020

Scop	Ani	2018	2019	2020
Numărul de sosiri ale vizitatorilor străini în țară	Total	19276	19848	6950
	Vacante, recreere si odihna	15835	16928	6612
	Afaceri si motive profesionale	2857	2358	238
	Alte scopuri	584	562	100
Numărul de plecări ale vizitatorilor moldoveni în străinătate	Total	264055	310649	74708
	Vacante, recreere si odihna	261262	305173	73725
	Afaceri si motive profesionale	1390	1989	538
	Alte scopuri	1403	3487	445
Numarul turiștilor și excursioniștilor participanți la turismul intern	Total	40137	46128	42848
	Vacante, recreere si odihna	-	-	-
	Afaceri si motive profesionale	-	-	-
	Alte scopuri	-	-	-

Sursa: realizat de autor în baza sursei [5]

În anul 2020, Moldova a fost vizitată de 6.950 turiști prin cadrul agențiilor de turism și al operatorilor de turism. Această cifră constituie doar 35% față de 2019.

Aproximativ 6,6 mii (60,9%) din turiștii care au venit din străinătate, au ales Republica Moldova pentru recreere, divertisment și tratament. [5]

În Republica Moldova, în primul an al pandemiei de coronavirus, s-a înregistrat o scădere de 4,3 ori a călătoriilor de agrement comparativ cu 2019.

Prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor în anul 2020 din Republica Moldova au plecat în străinătate 74,7 mii de turiști și excursioniști (adică de mai bine de 10 ori mai mulți decât ne-au vizitat țara) sau de 4,2 ori (cu 76,0%) mai puțin față de anul 2019.

Serviciul de cazare oferă siguranță tuturor turiștilor care nu cunosc noile locuri vizitate. De asemenea, ajută turiștii să exploreze regiunea vizitată într-un mod mai bun. Îmbunătățește experiența generală de călătorie.

Cazarea este atât o condiție, cât și un proces. Ca o condiție, acomodarea este recunoașterea și acceptarea unui set de relații care definesc statutul unei persoane în grup sau al grupului într-o organizație socială mai incluzivă.

În Republica Moldova cazarea se face atât în hoteluri cât și alte structuri adiționale. Analizând datele Biroului Național de Statistică putem observa că turiștii preferă să fie cazați în hoteluri, urmat de pensiuni turistice și structuri de intermare.

Tabelul 2. Activitatea turistică a structurilor de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare, 2018-2020 pe Indicatori, Tipuri de structuri și Ani

		2018	2019	2020
Numărul de turiști cazați	Total	364608,0	374765,0	90338,0
	Hoteluri și moteluri	203188,0	213808,0	50581,0
	Pensiuni turistice și agroturistice	17709,0	17168,0	14576,0
	Camine pentru vizitatori	5983,0	4947,0	2480,0
	Structuri de întremare	32449,0	32156,0	10963,0
	Sate de vacanță și alte structuri de odihnă	54310,0	55853,0	11519,0
	Tabere de vacanță	50969,0	50833,0	219,0
Indicele de utilizare netă a capacității de cazare în funcțiune, procente	Total	34,7	33,3	13,0
	Hoteluri și moteluri	23,4	23,2	6,9
	Pensiuni turistice și agroturistice	13,5	14,3	9,7
	Camine pentru vizitatori	60,7	50,8	62,2
	Structuri de întremare	68,2	69,4	30,7
	Sate de vacanță și alte structuri de odihnă	19,7	19,7	4,1
	Tabere de vacanță	44,2	41,4	3,0

Sursa: realizat de autor în baza sursei [5]

Hotelurile și facilitățile de cazare confortabile joacă un rol foarte important în popularizarea oricărei destinații turistice. Dacă o persoană, care este destul de departe de casă, ajunge să se bucure de aceleași facilități și conforturi pe care le are la domiciliu, atunci este obligat să se atașeze de locul respectiv. Pe de altă parte, dacă turistul ajunge într-un loc în care hotelurile și facilitățile de cazare nu sunt satisfăcătoare, este foarte probabil să nu se mai întoarcă niciodată în acel loc. [2]

Cele mai importante deficiențe ale serviciului de cazare turistică din Republica Moldova sunt următoarele:

- Foarte multe din structurile de cazare turistică nu sunt clasificate, fiind dotate la discreția proprietarilor, fără a corespunde standarde aprobate la nivel internațional;
- se înregistrează un deficit al structurilor de cazare turistică din categoria de 2-3 stele care ar putea oferi servicii favorabile la prețuri accesibile;
- structurile de cazare implementează o strategie incorectă de stabilire a prețurilor oferite, indiferent de sezon și extrasezon;
- piața este foarte încărcată de structuri de cazare luxoase, care înregistrează o rată de utilizare mică, dar mențin prețurile înalte;
- marea majoritate a structurilor sunt concentrate în capitală sau în orașele mari, în timp ce majoritatea zonelor rurale nu dispun de unități de cazare.

Biroul Național de Statistică informează că în ianuarie-iunie 2021 agențiile de turism și turoperatorii au acordat servicii turistice la 96,1 mii de turiști și excursioniști sau de 2,6 ori mai mult față de perioada similară a anului 2020.[5]

Tabelul 3. Numărul de turiști și excursioniști, participanți la turismul organizat de agențiile de turism și turoperatori, după scopul vizitelor în ianuarie-iunie 2021

	Ianuarie-iunie 2021		Ianuarie-iunie 2021 în % față de ianuarie-iunie 2020		Ianuarie-iunie 2020 în % față de ianuarie-iunie 2019	
	turiști și excursioniști	turiști- zile	turiști și excursioniști	turiști- zile	turiști și excursioniști	turiști- zile
TOTAL	96 059	514 764	256,3	329,9	24,7	16,9
Turism receptor total	3 117	1 978	46,5	67,1	79,8	11,4
<i>din care, scop de:</i>						
Odihnă și recreere	2 730	774	42,4	59,8	92,0	7,5
Afaceri	365	946	202,8	179,8	15,1	9,1
Tratament	22	258	23,4	22,9	41,2	40,4
Turism emițător – total	63 979	455 128	337,2	428,2	15,7	14,0
<i>din care, scop de:</i>						
Odihnă și recreere	63 575	451 996	346,4	442,7	15,5	13,9
Afaceri	300	1 631	98	164,7	31,2	23,8
Tratament	104	1 501	33	46,8	17,0	13,9
Turism intern	28 963	57 658	245,4	123,3	53,7	35,0

Sursa: realizat de autor în baza sursei [5]

În perioada analizată, turismul emițător și intern reprezintă cea mai mare pondere în numărul total de turiști și excursioniști, înregistrând 66,6% și 30,2%, turismului receptor - 3,2%. Prin cadrul agențiilor de turism și turoperatorilor în ianuarie-iunie anul 2021 au mers peste hotarele țării 64,0 mii de turiști și excursioniști sau aproximativ cu 45,0 mii turiști (de 3,4 ori) mai mult față de aceeași perioadă a anului 2020. [5]

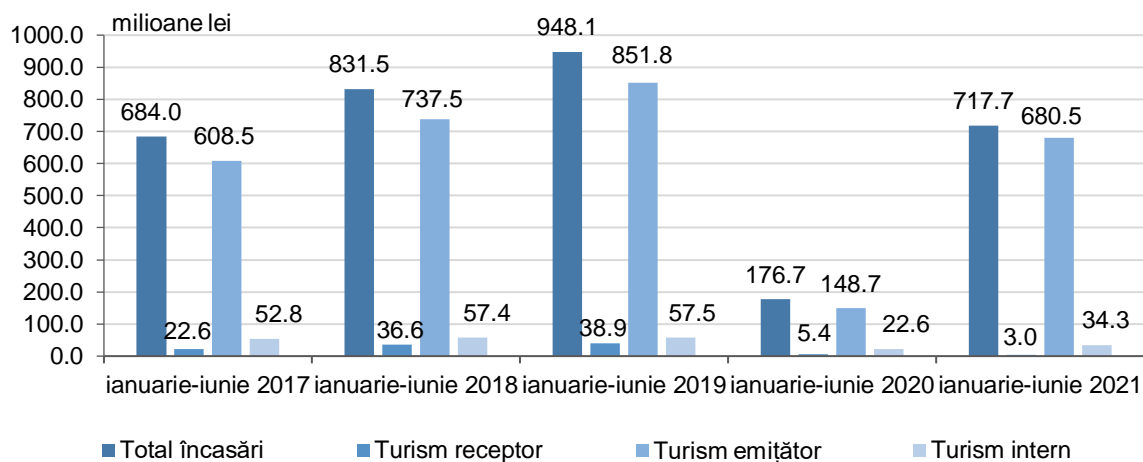

Fig. 1. Încasările agențiilor de turism și turoperatorilor

Sursa: realizat de autor în baza sursei [5]

Veniturile agențiilor de turism și turoperatorilor din turism pentru perioada ianuarie-iunie 2021 au însumat 717,7 milioane lei, reprezentând o creștere de 4,1 ori față de aceeași

periodă a anului precedent 2020. Creșterea a fost condiționată de majorarea încasărilor din turismul emițător (de 4,6 ori) și turismul intern (+51,7%). Totodată anul 2019, din cauza pandemiei de Covid-19 se va schimba structura viitoarelor călătorii globale. Acest lucru poate afecta și turiștii din Republica Moldova. Numărul turiștilor cazați sunt următorii:

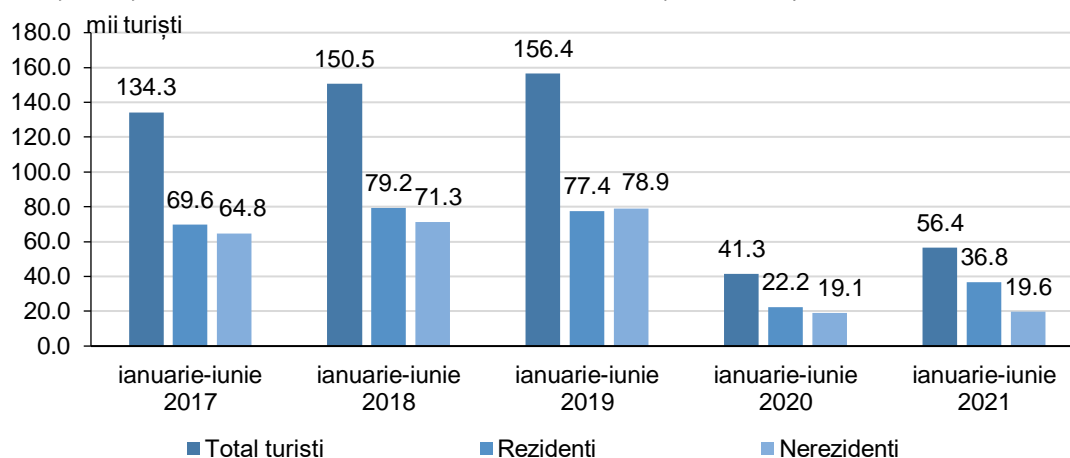

Fig. 2. Turiști cazați în structurile de primire turistică colective

Sursa: realizat de autor în baza sursei [5]

Biroul Național de Statistică a Republicii Moldova informează că în perioada ianuarie-iunie 2021 structurile de primire turistică cu funcție de cazare au fost folosite de 56,4 mii de turiști sau cu circa 36,5% mai mult față de aceeași perioadă a anului precedent, pe fundalul reducerii indicatorului în cauză în ianuarie-iunie 2020 față de ianuarie-iunie 2019 cu 115,0 mii de turiști sau de 3,8 ori. Din totalul numărului de turiști 36,8 mii (sau 65,2%) au reprezentat turiștii rezidenți și 19,6 mii (34,8%) - turiștii nerezidenți.

Concluzii

Importanța turismului este demonstrată în întreaga lume. De la avantajele economice pe care turismul le aduce țării până la plăcerea pe care turismul o aduce turiștilor înșiși, nu se contestă valoarea acestei industrii.

Unul dintre cele mai importante efecte a turismului este valoarea sa economică. Turismul poate ajuta Republica Moldova să aducă bani în mai multe moduri diferite.

Importanța turismului este demonstrată și prin banii care sunt strânși și contribuiți la veniturile guvernamentale ale țării. Există două modalități principale de acumulare a acestor venituri, contribuții directe și contribuții indirecte. De asemenea Importanța turismului poate fi demonstrată prin generarea de locuri de muncă.

Turismul stimulează economia în mod exponențial. Acest lucru se datorează atât prin crearea locurilor de muncă pe care le creează turismul, dar și datorită adăugării temporare a populației consumatoare care are loc atunci când cineva călătorește într-un loc nou.

BIBLIOGRAFIE

1. Legea nr. 352 din 24.11. 2006 cu privire la desfășurarea activității turistice în Republica Moldova;
2. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova, din 2020, Anexa nr.1, Programul Național de Dezvoltare a Turismului "Turism-2025";
3. Gribincea, A., Teoria și practica excursionistă: Note de curs, CEP USM, 2015;
4. Ina Cavcaliuc, Viorelia Moldovan, Marketingul turismului intern, Chșinău 2010;
5. Biroul Național de statistică al Republicii Moldova, accesibil pe www.statistica.md, accesat pe 18.09.2021;
6. Ministerul Economiei și Infrastructurii al Republicii Moldova, www.mei.gov.md, accesat pe 20.09.2021;
7. Asociația Națională pentru Turism Receptor și Imițător din Moldova, www.antrim.md, accesat pe 21.09.2021.